

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Δραχμάς 7.50
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ..... Φρ. Χρ. 8

ΕΤΟΣ Γ' — ΑΡΙΘΜΟΣ 82

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ Λ. 10

Διὰ πάσαν αἰτησίαν :

“ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ”, ΑΘΗΝΑΣ

Ἐν Ἀθήναις τῆ 2 Φεβρουαρίου 1908

Ἡ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ» διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐπιβλεψιν καὶ τὸν ἔλεγχον δωδεκαμελοῦς συμβουλίου ἐκ δικηγόρων ἐν Ἀθήναις.

Ἐπόπται τῆς ὕλης καὶ ὑπεύθυνοι

ΠΕΤΡΟΣ ΘΗΒΑΙΟΣ

Π. ΛΑΓΟΠΑΤΗΣ — Α. ΜΠΟΥΚΡΑΣ

Δικηγόροι ἐν Ἀθήναις

Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον δημοσιεύομεν μελέτην τοῦ ἐν Λειψία καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ροδόλφου Sohni ὑπὸ τὸν τίτλον «Διατίσπουδάζομεν τὸ Ρωμαϊκὸν δίκαιον;», δημοσιευομένην ἐν τῷ τεύχει τῆς 1 Ἰανουαρίου 1908 τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Νομικῶν» τοῦ Βερολίνου, κατὰ μετάφρασιν τοῦ ἐν Ἀθήναις δικηγόρου κ. Πέτρου Θηβαίου.

Ο ΙΔΕΩΔΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΩΝ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Ἐν τῷ ἀπὸ 19ης Ἰανουαρίου φύλλῳ τῆς «Δικαιοσύνης» διατυπῶνται παρατηρήσεις καὶ παραπονα ἐν σχέσει πρὸς «τὴν ἀντιδικίαν τὴν φανατικὴν καὶ στροφόδικον, τὴν ἀσκομένην παρὰ τινῶν προεδρευόντων ἐν ποινικοῖς δικαστηρίοις καὶ ἰδίᾳ τοῖς κακουργιοδικείοις, «τὴν ἀτελὴ παρ' ἡμῶν ἀντίληψιν περὶ τῆς μεγάλης συμβολῆς τῆς ὑπερασπίσεως τοῦ κατηγορουμένου εἰς τὴν ἀπονομὴν τῆς δικαιοσύνης», ὧν ἕνεκα «πολλάκις δοκιμάζεται ἡ ὑπομονὴ τοῦ δικηγόρου καὶ δύνανται ἀπαυτεῖται διὰ τὴν συγκρατηθῆναι ἢ ἐκχειλιζομενα ἀγανάκτησις διὰ τὴν παραβίασιν τῶν δικαιωμάτων τῆς ὑπερασπίσεως».

Τὰς παρατηρήσεις ταύτας συμπληρῶν ἐν τῷ φύλλῳ τῆς 26ης Ἰανουαρίου ὁ διακεκομμένος δικηγόρος Ἀθηνῶν κ. Π. Λαγοπάτης, ἐτόνιζε τὸ ἐκ τῆς ἀναφανδὸν ἐνασκουμένης ἀντιδικίας, ἐνίων προέδρων, ἀποπῶν, ὅπερ, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθίσταται βαρύτερον, ὅσα ἢ τοιαύτη παράνομος ἀντιδικία ἐξωθεῖται ἐνίοτε μέχρις ἐξουδετερώσεως τῆς ἐλευθερίας τῶν μαρτύρων, διατυπώσεως παραπειστικῶν ἐρωτήσεων, καὶ ἐν γένει πάσης ἀθεμίτου παρεμβολῆς προσκόμματος εἰς τὸ ἔργον τῆς ὑπερασπίσεως.

Ἐπιφυλασσόμενος ἢ ἀποστείλω προσεχῶς τῇ «Δικαιοσύνῃ» μελέτην μου σχετικὴν πρὸς τὸ ζήτημα, θεωρῶ ἐπικαιρὸν σήμερον τὴν δημοσιεύσασιν περικυπῶν τινῶν εἰσηγητικῆς ἐκθέσεως, ἣν ὑπέβαλε τῷ Βασιλεῖ τῆς Ἰταλίας ὁ τῆς ἐπικρατείας ταύτης ἐπὶ τῆς Δικαιοσύνης Ὑπουργὸς κ. Orlando ἐπ' ἐνδεικτικῆς παρὰ τοῦ Βασιλέως ὑπογραφῆς τοῦ ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1908 τεθέντος εἰς ἐφαρμογὴν ἰταλικῶν νόμου τῆς 14 Ἰουλίου 1907 περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ δικαστικοῦ ὀργανισμοῦ.

Ὁ νόμος οὗτος εἰσάγει, πλὴν ἄλλων, ἀξιοσημείωτον καινοτομίαν ἐν τῇ συγκροτήσει τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων, καταργουμένου τοῦ τριμελοῦς τοῦ δικαστηρίου τούτου, ὅπερ θέλει περιορίζεσθαι ἐφεξῆς εἰς ἓνα καὶ μόνον δικαστήν, προεδρευόντα τῶν κακουργιοδικῶν.

Οἱ λόγοι τῆς τοιαύτης καινοτομίας εἰσι διάφοροι, κυρίως ὅμως δι' αὐτῆς ἀπεβλέπετο ἡ συγκέντρωσις τῆς ἐδθόνης τοῦ δικαστηρίου τῶν συνέδρων εἰς ἓνα καὶ μόνον δικαστήν καὶ ἡ ἀπλοποίησις τοῦ δικαστηρίου τούτου, παρ' ὅτι οἱ δύο τοῦλάχιστον τῶν συνέδρων, πλὴν τοῦ προέδρου, ἐκλεγόμενοι καὶ ἐν Ἰταλίᾳ πολλάκις μεταξὺ λειτουργῶν, οἵτινες δι' ἓνα ἢ ἄλλον λόγον ἀσφαλέστερον προωρίζοντο εἰς τὸ ἢ ἀποβῶσι πενήθια τοῦ προέδρου ὄργανα, καθίσταντο περιττοί, οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐπιβλαβεῖς ἐνίοτε, χρησιμεύοντες, ἐν τισι περιπτώσεσιν, εἰς τὴν συγκάλυψιν μέρους τῆς ἐδθόνης τοῦ προεδρευόντος.

Ἡ ἀνωτέρω εἰσηγητικὴ ἐκθεσις παρουσιάζει τοῦτο τὸ ἐπίκαιρον, ἐν σχέσει

πρὸς τὰς διεξαχθείσας, ὡς εἴρηται, ἐν τῇ «Δικαιοσύνῃ» συζητήσεις, ὅτι διαγράφει τὸν ἰδεώδη τύπον τοῦ διευθύνοντος τοῦ Κακουργιοδικείου δικαστοῦ, φέρονσα καὶ καταδικάζουσα πᾶσαν αὐτοῦ μεροληψίαν καὶ ἀθέμιτον ἐν τῇ διαδικασίᾳ παρεμβολήν.

Αἱ ἐν τῷ ἐπισήμῳ τούτῳ ἐγγράφῳ διατυπώμεναι παρατηρήσεις παρὰ πεφωτισμένου Ὑπουργοῦ εἰσὶν ἐφαρμοστέαι πανταχοῦ ὅπου ὑφίσταται ὁ θεσμὸς τῶν ἐνόρκων δικαστηρίων.

Πλὴν ἐκ τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἐγγράφῳ περικυπῶν δὲν πρέπει νὰ νομισθῆ, ὅτι ἡ θέσις τῶν συνηγόρων ἐν Ἰταλίᾳ εἶνε ὁμοία πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν. Εἰδισθαι αὐτόθι νὰ λαμβάνωσιν οἱ συνηγόροι στάσιν τελείως ἰσοφαρίζουσαν πρὸς τὴν τοῦ Εἰσαγγελέως. Διακόπτονται οὗτοι εὐδαρῶς καὶ Εἰσαγγελέα καὶ προέδρον, ὅσῳκις ἤθελον οὗτοι ἐπιδείξῃ μεροληψίαν τινὰ κατὰ τοῦ κατηγορουμένου. Οἱ πρόεδροι τῶν δικαστηρίων καὶ οἱ εἰσαγγελεῖς ἀπευθύνονται πρὸς τοὺς δικηγόρους τὸν λόγον ὡς ἴσοι πρὸς ἴσους. Ὅσῳκις ὡς συνηγόρος παρίσταται διαπροπῆς τις δικηγόρος, ὁ εἰσαγγελεὺς ἀρχόμενος τῆς ἀγορεύσεως αὐτοῦ, πολλάκις ἀπευθύνει ἰδιαίτερον φιλοφρονητικὸν λόγον «πρὸς τὸν διαπροπῆ ἀντιπροσώπον τῆς ὑπερασπίσεως», ὅστις ἀφ' ἑτέρου, ἐκτραχνομένης, τυχὸν τῆς μεταξὺ εἰσαγγελέως καὶ συνηγόρου συζητήσεως, δὲν διατάζει νὰ εἰρωνευθῆ καταφώρως καὶ αὐτὸ τὸ λεκτικὸν τοῦ εἰσαγγελέως.

Ἡ παρὰ τῶν συνηγόρων ἀνασκευὴ τῆς κατηγορίας γίνεται μεθ' ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης δυνάμεως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς φειδοῦς. Ἀκούει τις λ. χ. ἐν αὐταῖς ὅτι ἡ ὑποστηρικτικὴ κατηγορία εἶνε τερατώδης, ὅτι ὁ εἰσαγγελεὺς εὐρίσκειται εἰς πλήρη σύγχυσιν κ. τ. τ.

Σημειωτέον δ' ὅτι δὲν εἶνε αἱ διατάξεις τοῦ ὀργανισμοῦ τῶν δικαστηρίων ἢ τῆς ποινικῆς δικονομίας, αἵτινες ἐμπνέουσι τὸ θάρρος τοῦτο εἰς τοὺς Ἰταλοὺς συνηγόρους. Εἶνε ἀπλοῦστατα ἢ ἐπιβόλη τοῦ δικηγόρου ἀξιώματος. Ἄλλοι μόνον εἰς τὸν δικαστὴν ἐκείνον, ὅστις ἤθελε παρεκτραπῆ ἐν Ἰταλίᾳ εἰς βάρος δικηγόρου τινός. Ὁλόκληρος ὁ δικηγορικὸς σύλλογος ἐξαίτεται τηλεγραφικῶς πρὸς τὸ ὕπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης —ἀνεξαρτήτως πολιτικῶν ἀποχρώσεων— τὴν μετέπειτα τοῦ δικαστοῦ τούτου, ἐὰν μὴ οὗτος προθυμοποιηθῆ εἰς τὴν παροχὴν ἐπαρκῶς καὶ ταχεῖας ἱκανοποιήσεως. Ἐὰν δὲ καὶ ὁ ὕπουργός τῆς Δικαιοσύνης ὀκνήσῃ, τοῦθ' ὅπερ σπάνιον, ὁ δικηγορικὸς σύλλογος δὲν βραδύνει νὰ κηρύξῃ ἀπεργίαν.

Παρ' ἡμῶν, ἀνυπόχως, οἱ δικηγόροι δὲν ἔχουσαν συναίσθησιν ἐπαρκῆ τῆς ἡμετέρας ἀλληλεγγύης. Εἰς τὴν ἔλευσιν δὲ ταύτης, πρωτίστως, καὶ εἰς τὸ ἀπανταχοῦ ἐμφυλοχωρῶν κριτήριον τοῦ κοινοματισμοῦ ὀφείλεται ἡ κατάπτωσις τοῦ δικηγορικοῦ κύρους μέχρι τοῦ σημείου, ὅστε νὰ μὴ δυνάμεθα πολλάκις νὰ ποιούμεθα χρῆσιν τῶν ἡμετέρων δικαιωμάτων.

Δὲν ἐπεκτείνομαι πλεῖστον ἐπὶ τῶν παρατηρήσεως τούτων, προβαίνων εὐθὺς εἰς τὴν μετάφρασιν μέρους τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὕπουργοῦ Orlando, ἄνευ περαιτέρω σχολίων.

Κέρκυρα, 28 Ἰανουαρίου 1908.

Π. Δ. Γιωτόπουλος

Ο ΚΑΤΑ ΤΟΝ ORLANDO

ΙΔΕΩΔΗΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ

«... Βεβχίως, παραπλησίᾳ μεταρρυθμιστικῆ ἀπόπειρα ἤθελεν ἀποβῆ μα-

ταία, ἐὰν μὴ συνεπληροῦτο αὕτη ὑπὸ τῆς ἀρετῆς τοῦ δικαστοῦ. Μάλιστα ἐξ αὐτῆς τῆς οὐσίας τῆς μεταρρυθμίσεως ἢ ἐπιτυχία ταύτης εὐρέως ἠρηται ἐκ τῆς ἀρετῆς ταύτης. Οὐχὶ ἀδίκως ἐλέχθη ὅτι ἡ θαυμασία δύναμις τοῦ ἀγγλικῶν δικονομικοῦ συστήματος, ἐγκριταί ὀλιγώτερον εἰς αὐτὸ τοῦτο τὸ σύστημα, ἢ εἰς τὴν ἀνατροπὴν τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ δικαστοῦ, δι' ὅπερ καὶ ἐγὼ ἀναφερόμενος εἰς τὸ φωτεινὸν τοῦτο παράδειγμα, θερμὴν ἀπευθύνω ἐκκλήσιν εἰς τὸ ὑψηλὸν συναίσθημα δικαιοσύνης, ἀξιοπρεπέας καὶ συνειδήσεως τῆς ἑαυτῶν ἀποστολῆς, παρὰ τῶν δικαστῶν ἐκείνων, οἵτινες θέλουσι προορισθῆ εἰς τὸ ὑπόργημα τῆς προεδρείας τῶν Κακουργιοδικείων, ὑπόργημα εὐπαθὲς καὶ χαλεπὸν, ὡς ὀλίγα ἕτερα ἐν τῇ δικαστικῇ δράσει, καὶ τὸ ὅποσον ἢ νῦν εἰσαγομένη μεταρρυθμίσις καθιστᾷ ἔτι δυσχερέστερον.

Ἄλλὰ—καὶ ἂς μὴ φανῆ παραδοξολογία ἢ ἐμὴ γνώμη—ὑπῆρξεν ἀκριβῶς ἢ ἐπαύξηση καὶ ἐξατομικεύσις τῆς εὐθύνης, ἥτις με κατέστησεν ἡσυχώτερον ἐν τῇ ὑποστηρικτικῆς τῆς καταργήσεως τῆς μέχρι σήμερον κρατησάσης ἑτερομόρφου συνδριτικῆς μορφῆς. Διότι καὶ ἡ πείρα διδάσκει ὅτι αἱ εὐθύνη, καθιστάμεναι σαφέστεραι, ἐπακριβέστεραι καὶ εἰλικρινέστερον ἐξατομικευμένα, ἀναλαμβάνονται μετὰ μείζονος παρηρησίας καὶ σκοπιμώτερον ἐξασφαλίζουσι τὸν χαλιὸν καὶ τὸ ὄριον τῆς ἐμπιστευθείσης ἐξουσίας.

Παρορμῶ ὅθεν τοὺς προέδρους τῶν Δικαστηρίων, εἰς τὴν σφωτέραν καὶ αὐστηροτέραν ἐκλογὴν τῶν διὰ τὰ κακουργιοδικεῖα προοριζομένων δικαστῶν, ὅπως ὄντως οὗτοι ὦσιν οἱ ἱκανώτεροι καὶ οἱ μᾶλλον κατάλληλοι. Ὑπόσχομαι δὲ ὅπως ἐν χρόνῳ μετὰ ἀπομεικρυσμένῳ εἰσαγγάῳ νέας μεταρρυθμίσεις ἐν τῷ ὀργανισμῷ τῶν δικαστηρίων, αἵτινες νὰ ἐξασφαλίσωσιν εἰς τὸν τὸ ὑπόργημα ἐκεῖνο διαχειριζόμενον λειτουργῶν, ἰδιαίτερα πλεονεκτήματα, προάγοντα τὸ στάδιον αὐτῶν καὶ ἐξυψοῦντα ἔτι μᾶλλον τὸ γόητρον τοῦ λειτουργήματος, διὰ τῆς προσκλήσεως τῶν κρειττόνων. Εἰς τοὺς τοιοῦτους δικαστὰς ζωηρῶς συνιστῶ νὰ κατανοήσωσι τῆς παρουσίας μεταρρυθμίσεως τὴν ἐσωτέρω ἔννοιαν, ἥτις εἶναι πολὺ βαθυτέρα καὶ ριζικώτερη ἐκείνης, ἥτις κατὰ τύπου ἀναφαίνεται. Νὰ θεωρήσωσι τοῦτέστι τὴν μεταρρυθμίσιν ταύτην, ὡς προσανατολισμὸν πρὸς νέα καὶ διάφορα δικαστικὰ ἔθη, ἅτινα νὰ ἐπαναγάγῃσι τὸν προέδρον τοῦ κακουργιοδικείου εἰς τὴν ἰδεώδη καὶ ἀληθῆ αὐτοῦ μορφήν, ἥτις εἶναι ἐκείνη δικαστοῦ, ὅστις ἰστάμενος ἐξωθι καὶ ὑπεράνω τῆς συγκρούσεως τῶν παθῶν, οὐδένα ἄλλον προτίθεται σκοπὸν ἢ τὸ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰλικρινῶς τὴν ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας καὶ νὰ λύσῃ μετ' ἀντικειμενικῆς ἀπαθείας τὰς εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ ἐμπεπιστευμένας διαφορὰς.

Ὁ δὲ ἐπεθύμουν ὅπως μικρὸν κατὰ μικρὸν ἐξελιφθῆ ἐξ ὀλοκληροῦ ἐκ τῶν ἀναζητήσεων ἡμῶν ἡ φυσιογνωμία ἐκείνη προέδρου Κακουργιοδικείου, ἣν καὶ σήμερον ἔτι θ' ἀπεκάλουν κατὰ συνθήκην μᾶλλον, ἢ πραγματικῆν. Τοῦ προέδρου, ὅστις ἐπιλήσμων, ἐνίοτε, ὅτι ὁ κατηγορούμενος εἶναι εἰσέτι πολίτης, ὁ ὅποτος οὐ μόνον ἔχει δικαίωμα εἰς ὄλον

τῷ προσήκοντα αὐτῷ, ὡς τοιοῦτῳ, σεβασμῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἔτι μείζονα, διὰ τὴν τραγικὴν δεινότητά τῆς ἐν ἣ εὐρίσκειται θέσεως, ἐρωτᾷ αὐτὸν ὅτε μὲν μετὰ τραχύτητος, ὅτε δὲ μετ' εἰρωνίας, τὸν περιπλέκει εἰς λεπτάς καὶ διαφορούμενας ἐρωτήσεις, σχεδὸν δὲ μετ' αἰσθημάτων ἀτομικῆς ἱκανοποιήσεως ὑποδεικνύει τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ σφάλματα αὐτοῦ καὶ περιάγει τοῦτον εἰς κατάπτωσιν καὶ σύγχυσιν. Τοῦ προέδρου, ὅστις, ἔστω καὶ ἐξ ἀγαθῆς προαιρέσεως, μεταχειρίζεται πρὸς μάρτυρας πολλάκις ἀπείρους καὶ ἀγροίκους ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ, κολακείας ἢ ἀπειλάς, ὅπως αἱ καταθέσεις αὐτῶν συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀπόδειξιν τῆς γνώμης, ἣν ἐκεῖνος ἤδη ἐσχημάτισε περὶ τῆς ὑποθέσεως, καὶ ὅστις, χρώμενος τῇ εὐπαθεστάτῃ διακριτικῇ ἐξουσίᾳ, τῇ παρὰ τοῦ άρθρου 312 χρηρηγηθείσῃ αὐτῷ, διὰ τοῦ μέσου τῆς συλλήψεως, συντελεῖ εἰς τὴν ἐνίοτε ἀναβίωσιν ἀληθοῦς μορφῆς ἠθικῆς βασάνου. Τοῦ προέδρου, ὅστις δὲν ἀποστέρει νὰ εἶναι, κατὰ τὰς βιαιότητας τῶν ἐπιθέσεων καὶ τὰς ἀποστροφὰς, ἐφάμιλλος τῶν δικηγόρων ἐκείνων, οἵτινες δὲν κοσμοῦσι τὸ δικηγορικὸν σῶμα. Τοῦ προέδρου, τέλος, ὅστις τὴν φήμην αὐτοῦ περιορίζει εἰς τὴν στατιστικὴν καταδικαστικῶν ἐτυμηγοριῶν.

Τὴν τοιαύτην μορφήν θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐβλεπον ἀντικαθισταμένην δι' ἐκείνης, προέδρου, ὅστις πάντοτε καὶ ἀληθῶς γνωρίζει νὰ καταδεικνύηται δικαστής, καὶ, ὡς τοιοῦτος, νὰ ἐμπνέται ὑπὸ τοῦ ὑψηλοτέρου καὶ εὐγενεστέρου αἰσθηματος εὐκοσμίας καὶ ἀξιοπρεπέας, ὅπως οὕτως κατορθοῖ νὰ ἐπιβάλλῃ πάντοτε τὸν πρὸς αὐτὸν σεβασμὸν, σεβόμενος τοὺς ἄλλους. Τοῦ προέδρου, παρ' ὅτι τὴν ἐαυτοῦ δύναμιν ἀπαρτίζει κυρίως ἢ ἀναλλοίωτος καὶ ἀσάλευτος ἰσοδικία καὶ ἀπάθεια.

Πέποιθα ὅτι οἱ σκοποὶ τῶν σχεδιαζομένων μεταρρυθμίσεων θέλουσιν ἐξ ὀλοκληροῦ κατανοηθῆ καὶ ὑποβοηθηθῆ ὑπὸ τῶν ἡμετέρων δικαστῶν καὶ ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου, βραχυπρόθεσμα καὶ κατ' ὀλίγον θὰ μεταβάλλωνται τὰ δικαστικὰ ἔθη, μείζον δὲ γόητρον θέλει κερδίσῃ τὸ ὑπόργημα τοῦ προέδρου, προσεγγίζοντος πάντοτε εἰς τὸν κλασικὸν τύπον τοῦ Ἄγγλου προέδρου, περὶ τοῦ ὁποῦ ἐλέχθη ὅτι διευθύνει τὰς συζητήσεις κατὰ τρόπον, ὅστε νὰ τηρῆ πάντοτε ἐν τελείᾳ ἰσορροπία τὴν πλάστιγγα τῆς δικαιοσύνης.

Ὁ ὕπουργός Σφραγιδοφύλαξ.

ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ «ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ»

Ἐπιστολὴ τοῦ κ. Προέδρου τοῦ δικηγορικοῦ Συλλόγου Κερκύρας.

Ἀξιότιμε συνάδελφε,

Ἀρίστην ἐντύπωσιν ἐνεποίησαν καὶ παρὰ τῷ ἐνταῦθα νομικῷ κόσμῳ ὅσα σθεναρῶς ἔγραψεν ἡ «Δικαιοσύνη» ἀφορμὴν λαβοῦσα ἐκ τῶν δημοσιευμάτων τοῦ τε Προέδρου καὶ τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἀνταποκρινόμενη οὕτω εἰς τὸν σκοπὸν ὃν ἐπεδίωξε διὰ τῆς ἰδρύσεώς της, ἀδίκως δὲ κακίζομένη ὑπὸ τινῶν συναδέλφων ὅτι ἐπελάθετο τοῦ προορισμοῦ της. Καὶ δὴ λίαν ὀρθῶς ἔγραψεν ἡ ὑμετέρα ἐφημερίς ὅτι μεγά-

λως ηδύναντο να συντελέσωσιν εις βελτίωσιν της Δικαιοσύνης και ύψωσιν του γοήτρου Αυτής αι Ανώταται δικαστικά και Κορυφαί, εξ ών εξαρτάται η εκλογή και ο προβλεπόμενος των δικαστικών λειτουργών, ου μὴν δ' άλλα και η αποπομπή των αναξίων δεικνυμένων εν τῷ ὑψηλῷ ὑπουργήματι. Όταν δὲ οἱ δικαστικοὶ λειτουργοὶ εἴνε εις τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς των, ἡ Δικαιοσύνη δ' οὕτω ἐκπληροῖ τὸν μέγαν αὐτῆς ἐν τῇ Πολιτείᾳ προορισμόν, πολλὰ πράγματα τίθενται εἰς τὴν θέσιν των, διὸ και ἡ Δικαιοσύνη ἀπεκλήθη θεμέλιον τῆς Πολιτείας *fundamentum reipublicae*. Πλὴν δυστυχῶς εἰς τοὺς διορισμοὺς και προαγωγὰς των δικαστῶν και Εἰσαγγελέων οὐδεμία δίδεται προσοχή, συνήθως δ' ἐν ταῖς προαγωγαῖς προτιμῶνται οἱ νεώτεροι και ἀνικανοὶ των ἀρχαιοτέρων και ἱκανωτέρων. Ἐποπτεία οὐδεμία ἐν-ασκεῖται, αἱ δὲ λεγόμεναι ἐπιθεωρήσεις των δικαστικῶν γραφείων κατήχησαν ἀπλοῖ τύποι, οὐδέποτε ἐτιμωρήθη Εἰσηγητής μὴ δημοσιεύσας ἀπόφασιν ἐπὶ μῆνας πολλοὺς, οὐδέποτε ἐκλήθη κἄν εἰς ἀπολογίαν Εἰρηνοδίκης μὴ περαιώσας ἐπὶ δεκάμηνον προανακρίσεις ἐπὶ ἀπλουστάτων πλημμελημάτων, (ἐν Κερκύρα π. χ. ἐνθα ὡς προκύπτει ἐκ των ἐκαστοτε ἐπισήμων πινάκων, τὰ δικαστήρια και δὴ τὰ εἰρηνοδικεῖα κάθε ἄλλο εἴνε ἡ ἐπιθεωρήματα, διότι ὡς λειτουργεῖ ἡ Δικαιοσύνη οἱ πλεῖστοι προτιμῶσι οἰονδήποτε συμβιβασμὸν ἢ και τὴν ἀπώλειαν των δικαίων των τῆς εἰς τὰ Δικαστήρια προσφυγῆς ἐνθα δικαιωνίζονται αἱ δίκαι, μὴ πατασσομένης τῆς στρεψοδικίας και των δυσχερειῶν τῆς λεγομένης ἐκτελέσεως, ἐν Κερκύρα, λέγω, ὅπερ ἄλλως ἀναμφισβητήτως πανταχοῦ συμβαίνει παρ' ἡμῖν ἐλλείψει ἐποπτείας, πλεῖστοι ὅσαι ἀνακρίσεις ἐλαφρῶν πλημμελημάτων ἀπαιτοῦνται ταχεῖαν και ἄμεσον ἐνέργειαν δικαιωνίζονται εἰς τὰ διάφορα Εἰρηνοδικεῖα, ὑποθαλαπομένης οὕτω τῆς αὐτοδικίας και των ἀδικημάτων κατὰ τῆς ζωῆς ἅτινα δυστυχῶς και ἐνταῦθα ὑπερεπλεόνασαν ἀφ' οὗ ὁ ἀδικούμενος δὲν τυγχάνει τῆς προστασίας τοῦ νόμου), πότε ἐκλήθη ποτε εἰς ἀπολογίαν Εἰσαγγελεὺς ἀνεχόμενος τοιαύτην κατάστασιν των ὑφισταμένων του; Αἱ ἐπιθεωρήσεις ἵνα ὦσι παρ' ἡμῖν ἀποτελεσματικά, ἔδει νὰ γίνωνται ἐκτάκτως και ὑπὸ τῆς Εἰσαγγελίας τοῦ Ἀρείου Πάγου μόνως δυναμένης νὰ ἐνεργήσῃ αὐστηρὰν ἐξέλεγκσιν των δικαστικῶν γραφείων και ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της και ὡς ἐκ τοῦ μὴ καθημερινοῦ συγχρωτισμοῦ πρὸς τοὺς ὑφισταμένους, ὡς συμβαίνει ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐξ οὗ και ἡ κακῶς ἐννοουμένη ἐπιείκεια ἐπὶ ζημίας τοῦ νόμου. Ταῦτα ἀναμφισβητήτως ἀπαιτοῦσι ἐργασίαν και κόπους ἀλλὰ μόνον κόποις κτῶνται τὰ καλὰ. Ἐὰν δὲ ἡ Δικαιοσύνη ἐλειτούργει, ἕκαστος δὲ εἴτε μικρὸς εἴτε μεγάλος, εἴτε ἀρχὴ εἴτε ιδιώτης ἐγίνωσκεν, ὅτι ἄμεσος ἢ τιμωρία των παρβαζόντων τοὺς νόμους ὡς μὴ σεβομένων τὰ δίκαια τοῦ πολίτου, οὕτω δ' ἐκράτει ὁ νόμος, εἰς ὃν μόνη ἡ Δικαιοσύνη προσδίδει σάρκα και ὄσταν, δὲν θὰ εὐρίσκετο ὁ σεβαστὸς Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ προτείνῃ, πρὸς βελτίωσιν τῆς ἐξηθρωμένης καταστάσεως τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας, τὴν ὑπὸ τοῦ Βασιλέως πρόσληψιν ἐπτὰ καλῶν καγαθῶν ἀνδρῶν ἵν' ἀναθέσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν Διοίκησιν και τοὺς ἐπιβάλλῃ δι' ἐπανειλημμένων διαλύσεων τῆς Βουλῆς, τοῦθ' ὅπερ, οὐ μόνον ἀκατόρθωτον ἐν τῇ σημερινῇ μάλιστᾳ ἐποχῇ, ἀλλ' οὐδὲ και πρακτικόν, διότι πῶς εἴνε δυνατόν νὰ λάβωσι χώραν ἐπανειλημμένα διαλύσεις ἅμα τῆς Βουλῆς συνερχομένης ἥτις πάντως θὰ ἤρχιζε μὲ ζήτημα ἐμπιστοσύνης; τὸ τοιοῦτον δὲ τὸναντίον εἶτι μᾶλλον θὰ ἐξέρθεζε τὰ πράγματα και θὰ προεκάλει

ἀνατροπὰς, ὡς πλεῖστα ἔχομεν παραδείγματα, προσφάτως δὲ και ἡ Πορτογαλία μᾶς παρεγγει λυπηρὸν παράδειγμα, ἐκ δὲ των ἐξεγέρσεων και ἀνατροπῶν, οὐ μόνον δὲν θὰ ἐβελτιούτο ἡ κατάσταση, ἀλλὰ χεῖρον τοιαύτη θὰ ἐδημιουργεῖτο, θὰ ἐφθάνομεν δὲ εἰς ὁ σημεῖον ἀναρχίας εὐρίσκονται και αἱ δημοκρατίαι τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς, ἐνθα καθ' ἐκάστην σχεδὸν ἔχομεν στάσεις και ἐξεγέρσεις. Παραπονοῦμεθα συχνὰ πικρὰ κατὰ τοῦ πολιτεύματος, ἀλλὰ τὸ πολίτευμα ἐν πολλοῖς δὲν πταίει, διότι εἴνε μὲν ἀληθὲς ὅτι τὸ ἡμέτερον πολίτευμα προϋποτίθησι λαὸν πολιτικῶς ἐξελιχθέντα περισσότερον και αὐτοῦ τοῦ ἀγγλικοῦ, ἀλλ' εἴνε εἶτι ἀληθέστερον ὅτι οὐδεὶς ποτε ἐσκέφθη διὰ τὴν κανονικὴν λειτουργίαν αὐτοῦ. Καὶ ὄντως πῶς εἴνε δυνατόν πολίτευμα, ἄγαν φιλελεύθερον, νὰ λειτουργήσῃ μὲ διοικητικὴν και δημοτικὴν νομοθεσίαν συγκεντρωτικωτάτην, ἰσχύσασαν ἐν ἐποχῇ ἀπολύτου μοναρχίας; Συγκέντρωσις ἀφ' ἑνὸς και πολίτευμα φιλελεύθερον ἀφ' ἑτέρου δὲν δύνανται ἢ νὰ ἐπιφέρωσι πολιτικὴν ἀκολασίαν. Πάντες τὸ γινώσκουμεν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ, τὸ πρότυπον τοῦτο φιλελευθέρου Κράτους, ἡ ἀποκέντρωσις εἴνε εἰς τὸ κατακόρυφον, καιτοὶ τὸ ἀγγλικὸν πολίτευμα εἴνε μᾶλλον τοῦ ἡμετέρου περιορισμένον. Παρ' ἡμῖν δὲ και ὁ ἄριστος των δημάρχων οὐδὲ βῆμα δύναται νὰ κάμῃ, ἐὰν δὲν φροντῇ φίλα πρὸς τὸν βουλευτὴν τῆς ἐπαρχίας του, ἅτε των δημοτικῶν ἀρχῶν ἐξαχρωμένων ἐν πᾶσιν ἐκ τῆς διοικήσεως. Ἀλλὰ μήπως και αὐτὴ ἡ δημοτικὴ ἀρχή, ἡ ὑπερτέρα πασῶν των λοιπῶν, λόγω τῆς ὑψηλῆς αὐτῆς ἀποστολῆς, δὲν εἴνε ὑποχρεῖσις εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν, τοῦ ὑπουργοῦ κεκτημένου τὴν ἀνωτάτην πειθαρχικὴν ἐξουσίαν, ἐν ᾧ ἀλλαγῶν ἐνθα ὑφίσταται πραγματικὴ διάκρισις ἐξουσιῶν, εἰς ἣν στηρίζονται τὰ φιλελεύθερα πολιτεύματα, ἡ δικαστικὴ πειθαρχικὴ ἐξουσία ἀνήκει μόνον εἰς τ' ἀκυρωτικά, τὴν Ἀνωτάτην Δικαστικὴν Ἀρχήν; Παρ' ἡμῖν, ὑπ' ἄς πολιτικῆς συνθήκας διατελοῦμεν, ἔδει ὀλοσχερῶς νὰ χειραφετηθῇ τῆς ἐκτελεστικῆς ἡ δικαστικὴ ἐξουσία χωρὶς ν' ἀναμειγνύηται ὁ ὑπουργός, οὐδ' εἰς αὐτὰς τὰς μεταθέσεις των δικαστῶν, αἵτινες ἔδει νὰ λαμβάνωσι χώραν ἐν ὀρισμένῳ χρόνῳ, ἐκτάκτως δὲ ὅταν παρασθῇ κενὸν ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ, τῇ αἰτήσῃ μὲν τοῦ ὑπουργοῦ, διὰ κληρώσεως δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἐν δημοσίᾳ ὅμως συνεδριάσει. Ἐὰν ἦναι δυνατόν νὰ ἐπέληθη παρ' ἡμῖν βελτίωσις τῆς ὅλης ἐκρύπτου καταστάσεως, μόνον και μόνον διὰ τῆς ἀποκεντρώσεως δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ, καθόσον διὰ ταύτης θὰ χειραφετηθῇ ἡ Κυβέρνησις ἀπὸ τὰς ἀξιώσεις και ἀπαιτήσεις πολιτευομένων, κομματάρχων και κομματάρχικων, δυναμένη οὕτω ν' ἀποβλέπῃ εἰς τὴν ἀποστολήν της, τοῦτέστι εἰς τὰ γενικὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους, θὰ δύναται δὲ και ἡ Βουλὴ, μὴ οὕσα στενωῶς συνδεδεμένη διὰ δεσμῶν κομματικῶν και συμφεροντολογικῶν, νὰ ἐνσκήψῃ πραγματικὸν ἔλεγχον, οὐχὶ δὲ νὰ ψηφίζῃ οἰονδήποτε ἐξάμβλωμα συντασσόμενον παρ' οἰονδήποτε τμηματάρχου ἢ ὑπουργικοῦ γραμματέως. Διὸ φρονῶ ὅτι ἔδει πάντες, ἕκαστος ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας του, νὰ ὑψώσωμεν φωνὴν ὑπὲρ τῆς ἀποκεντρώσεως, πᾶν δὲ ἄλλο μέσον εἰς οὐδὲν ἀπολύτως δύναται νὰ συντελέσῃ. Δυστυχῶς ὅμως περιοριζόμεθα ἐκάστοτε εἰς μεμφμοιρίας και ἱερεμιάδας, δρᾶσιν δὲ πραγματικὴν οὐδεὶς ἐπιδεικνύει, οὐδεὶς μεριμνᾷ, οὐδεὶς φροντίζει, τὰ δὲ πράγματα παραλύουσιν ὁσημέραι. Ἀκόμη δὲν ἐμεριμνήσαμεν νὰ ἔχωμεν ἐμπορικὸν νόμον, τὰ τοῦ γάμου και διαζυγίου διέπονται εἶτι σήμερον ὑπὸ των βυζαντινῶν διατάξεων, τί λέγω; δὲν κατορθώθη κἄν ἡ ἐπιψήφισις τοῦ ὑπὸ πάντων ἀναγκαιοτάτου κρινομένου νομοσχεδίου περὶ δικηγορι-

κῶν συλλόγων, μολοντί ὑπουργός τῆς Δικαιοσύνης τυγχάνει δικηγόρος, πλεον δε ἡμισείας χιλιάδος δικηγόρων ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις, δυναμένων νὰ ἐπιβληθῶσι, και θὰ μεριμνήσωμεν ἄρα γε περὶ μεταρρυθμίσεως τῆς νομοθεσίας ἐν συναρμολογήσει πρὸς τὸ πολίτευμα;

Πολλοὺ γε και δεῖ. Ὀντως εἰμεθα ἄξιοι τῆς τύχης μας, λέγει δὲ που και ὁ Montesquieu: *chaque peuple a le gouvernement qu' il merite.*

Ἐν Κερκύρα 22 Ἰανουαρίου 1908.
Μετὰ συναδελφικῶν προσήσεων
Σ. Σ. Λάδκαρις

ΣΥΚΑ ΤΑ ΣΥΚΑ

Ο Θεσμός των ἐμμίσθων παρέδρων.

Ἐν και μόνον ἐπιχείρημα ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ ὁ των ἐμμίσθων παρέδρων θεσμός. Ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος αὐτοῦ ἐγένοντο δικασταὶ καλοὶ πλείονες, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἀριθμοῦ, ἢ κατὰ τὸν προηγούμενον θεσμόν. Ὑπὸ ἐποψιν δηλαδὴ νομικῆς μορφώσεως. Διότι εἴνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι οἱ προγενέστεροι δικασταὶ διοριζόμενοι ἦσαν ἐμπειρότεροι ἐν τῇ ἐφαρμογῇ των νόμων και ἀσυγκρίτως μᾶλλον πεφωτισμένοι ὑπὸ τὴν ἐποψιν τῆς λεγομένης κοινωνικῆς πείρας. Ἐπομένως και τὸ ἐπιχείρημα τοῦτο, τὸ μοναδικόν, εἴνε ἑτεροσκελές. Ἄγνοοῦμεν δὲ, ἂν πρέπη τις νὰ προτιμῆσῃ τὴν νομικὴν μόρφωσιν τῆς κοινωνικῆς πείρας.

Ἀλλὰ και τὸ μοναδικόν τοῦτο ἐπιχείρημα ἀναμφισβήτως δὲν ὀφείλεται εἰς τὸν κρατοῦντα θεσμόν. Ὑπάρχει *de facto*. Διότι ἐπλουτίσθη ἡ νομικὴ μας φιλολογία δι' ἔργων ἡμεδαπῶν και μεταφράσεων, διότι ἀπὸ τινων ἐτῶν ἀνεπτύχθη μία φυσικὴ ἀμιλλα μεταξὺ των μυστῶν τῆς Θέμιδος εἰς τὴν τελειοτέραν νομικὴν κατάρτισιν των, διότι τέλος δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γένηται ἄλλως, παρὰ νὰ προσδεύσωμεν, ὅπως δῆποτ' ἂν εἶχον τὰ παρ' ἡμῖν πράγματα, ἐκ φυσικῆς ἐφέσεως και ροπῆς τοῦ ἀνθρώπου.

Και μετὰ τοῦτο θέλομεν ἐξετάσῃ τὸν περίφημον τοῦτον θεσμόν πῶς ἔχει και πῶς ἐφαρμόζεται. Καὶ θὰ πράξωμεν τοῦτο κατὰ τὸ δυνατόν διὰ βραχέων, πάντοτε ἔχοντας ὑπ' ὄψιν, ὅτι τὰ σῦκα δέον νὰ λέγωνται σῦκα.

Ποῖα προσόντα ἀπαιτοῦνται, ἵνα τις γείνη δεκτὸς, ὅπως διαγωνισθῇ διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἐμμίσθου παρέδρου;

Πρῶτον ἡλικία ὑπὸ τὰ 35 ἔτη. Δεύτερον δίπλωμα τῆς Νομικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου και διετής ὑπηρεσία δικηγόρου ἢ ἄδεια τοῦ δικηγορεῖν και διετής ὑπηρεσία εἰρηνοδίκου ἢ γραμματέως πολυμελοῦς δικαστηρίου.

Τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας πρὸς τὰ ἄνω δὲν ἐννοοῦμεν διατὶ ἐτέθη εἰς τὰ 35, οὐχὶ δὲ εἰς τὰ 40 ἔτη. Ἀλλὰ τὸ κυρίως ἄτοπον ὑπάρχει διότι δὲν ἐτέθη ὄριον και πρὸς τὰ κάτω. Δὲν φρονοῦμεν δὲ ὅτι δύναται νὰ ἔχῃ ἰσχὺν ἡ διάταξις προηγούμενου νόμου, καθ' ἣν δὲν διορίζεται τις Πρωτοδίκης ἂν δὲν συνεπλήρωσε τὸ 25 ἔτος τῆς ἡλικίας του. Δὲν νομίζομεν δὲ, ὅτι κατὰ κανόνα ἔσται καλὸς δικαστὴς ὁ μὴ συμπληρώσας τοῦλάχιστον τὸ 30ὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του. Δὲν ἐνθυμούμεθα ποῦ ἔχομεν ἀναγνώσει ἢ ἔχομεν ἀκούσει, ὅτι εἶπέ τις, ἐγκυροτάτην ἔχων γνώμην, δύναται τις νὰ εἴπῃ «ὁ νεαρὸς σοφὸς φιλόλογος», «ὁ νεαρὸς σοφὸς μηχανικός», «ὁ νεαρὸς σοφὸς ἱατρός», «ὁ νεαρὸς σοφὸς κλπ. κλπ.», ἀλλ' οὐδέποτε δύναται νὰ εἴπῃ «ὁ νεαρὸς σοφὸς δικαστής». Καὶ εὐλόγως διότι δὲν ἀρκεῖ ὁ νοῦς, δὲν ἀρκεῖ ἡ ἐγκυκλοπαιδικὴ και νομικὴ μόρφωσις, δὲν ἀρκεῖ αὐτὴ ἢ ἐκ περιεργίας παρατήρησις ἢ ἐκ μελετῶν γνώσεως τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, ἀλλ' ἀπαιτεῖται μία ὅσον ἐνεστιν ἐντελής συνοικειώσις πρὸς τοὺς ὄρους και τὰς συνθήκας τοῦ κοινωνικοῦ βίου, μία διαμόρφωσις των αἰσθητηρίων σύμφωνος πρὸς τὰ συναίσθηματα τοῦ κοινωνικοῦ σώματος, μία εὐρεῖα και βαθεῖα κατανόησις των ἐλατηρίων δι' ὧν κινοῦνται τὰ πάθη των ἀνθρώπων συσσελλόμενα ἢ διασελλόμενα. Οὕτω θέλει κρίνη ὀρθῶς και ταχέως περὶ συμφερόντων, ἐὰν δηλαδὴ και αὐτὸς ἔσχε συμφέροντα ὡς δα-

νειστής και ὀφειλέτης, οὕτω θέλει κρίνη περὶ ἀδικημάτων ἐὰν ἠδίκησε και ἠδικήθη, ἢ τοῦλάχιστον ἐκινδύνευσε ν' ἀδικήσῃ ἢ ἀδικηθῇ. Αἱ ὅροι και αἱ ἀφέλειαι τῆς νεότητος βεβαίως δὲν ἀποτελοῦσιν ἐπαρκῆς ἔρμα τοῦ σκάφους τῆς δικαστικῆς συνειδήσεως. Καὶ ἡ ἀσφάλεια τῆς δικαστικῆς ἰσοδότητος ἀναμφισβήτως ἀποτελεῖ ὀδόφραγμα κατὰ τῆς συνοικειώσεως πρὸς τὸ κοινωνικὸν σῶμα.

Εἰκοσιπενταετῆς νεανίας, εὐπορος, γεννηθεὶς και ἀνατραφεὶς ἐν Ἀθήναις, ἐν Πάτραις, ἐν Ζακύνθῳ, ἐν Σύρῳ, ἐν Κερκύρα, μηδέποτε ἢ κατὰ μικρὸν ἀπομακρυνθεὶς τῆς θερμῆς ἀγκάλῆς τῆς μαμᾶς του, εὐρίσκων πάντοτε ἐστρωμένην τὴν πατρικὴν τράπεζαν και πρῶθμον τὸ πατρικὸν βαλάντιον, ἐπιβοηθούσης και τῆς μαμᾶς ἰδιαίτερως, μηδ' ἀντικρύσας ποτὲ τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου, μηδὲ μακρόθεν αἰσθανθεὶς τὴν δύναμιν τῆς ἀνάγκης, μηδὲ πόρρωθεν γνωρίσας τὸ ἄχθος τῆς κακίας και τὴν πάλιν τῆς ἀρετῆς, περὶ των ὁποίων ἀμφοτέρων καλεῖται νὰ κρίνη, ὅπως πλήξῃ τὴν μὲν και δικαιώσῃ τὴν δὲ, ἀναμφισβήτως, ὅσης ἴσότητος και ἂν ἡ νομικῆς μορφώσεως, ἔσται ἀπειρος και ἀτελής—ἀνάξιος και τοῦ ὀνόματος—δικαστῆς ἐν Τριπόλει, ἐν Κυπαρισσίᾳ, ἐν Καλάμαις, ἐν Καρδίτῳ και ἐν Καρπεννήσι.

Ἄλλ' ἀπαιτεῖ ὁ νόμος τὸ δεύτερον προσόν, ὡς ἦδη εἶπομεν, ὅπερ δύναται νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι ἀναπληροῖ τὸ πρῶτον. Καὶ ὅμως, ὡς εἴνε πασίγνωστον, και ἐν τούτῳ ὑπάρχει μείζων κωμικότης και χειροτέρα οἰκτρότης και ἐν τῷ γράμματι τοῦ νόμου και ἐν τῇ ἐφαρμογῇ αὐτοῦ. Ἀπαιτεῖται «ἐπὶ διετίαν ἀσκησις τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος, ἢ ἄδεια τοῦ δικηγορεῖν και ἐπὶ διετίαν ὑπηρεσία τοῦ γραμματέως πολυμελοῦς δικαστηρίου ἢ Εἰρηνοδίκου». Διατὶ τοῦτο; Ἴνα ἢ ὁ διαγωνιζόμενος ἐντιβῆς και ἐμπειρος περὶ τὴν κατανόησιν των νόμων και περὶ τὴν ἀντίληψιν των πραγμάτων των προσαρμοζόμενον εἰς τὰς νομικὰς διατάξεις. Τὴν ἐμπειρίαν ταύτην παρέχει ἢ ἐπὶ διετίαν ἀσκησις τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος; Βεβαίως ὄχι. Ἐὰν δὲ ὄντως παράσχῃ αὐτὴν, βεβαίως πρέπει νὰ ἢ ἡλίθιος ὁ φιλοδοξήσας τὴν θέσιν τοῦ τριακοσιαδράχμου ὑπαλλήλου τῆς Ἑλληνικῆς Πολιτείας. Καὶ διὰ ταῦτα φρονούμεν, ὅτι ἔδει ν' ἀπαιτηθῆ δικηγορικὴ ὑπηρεσία πλειόνων ἐτῶν, πιστοποιήσις δὲ ῥητῆ και ἐπίσημος, ὅτι ὁ διαγωνιζόμενος ἐχειρίσθη ὀρισμένον ἀριθμὸν ὑποθέσεων ἐνώπιον των πολιτικῶν και ποινικῶν δικαστηρίων. Φρονούμεν μάλιστα, ὅτι ἡ ἐξεταστικὴ ἐπιτροπὴ θὰ ἦτο καλὸν νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὅλην τὴν ἐνώπιον τοῦλάχιστον των πολιτικῶν δικαστηρίων ἐργασίαν τοῦ διαγωνιζόμενου. Δὲν θὰ παρεῖλκεν ἴσως και μία περὶ ταύτης ἐκθεσις τῆς ὀλομελείας και τοῦ Εἰσαγγελέως τοῦ παρ' ᾧ ὑπηρετεῖ δικαστηρίου, καθὼς και βεβαίως περὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ ποιότητος, προκειμένου περὶ ἀνθρώπου, ὅστις θὰ κρίνη περὶ των ἱερωτάτων και τιμωτάτων τῆς Κοινωνίας. Ἄντι τούτων τί ὑπολαμβάνεται ὡς διετής δικηγορικὴ ὑπηρεσία; Ὁ πρὸ δύο ἐτῶν διορισμὸς δικηγόρου, διότι εἴνε γνωστότατον ὅτι δικηγορῆσασαν και ἐπέτυχον νεανίσκοι μηδὲ μίαν ἀπλουστάτην ὑπόθεσιν χειρισθέντες ἐνώπιον ἔστω Εἰρηνοδικεῖου ἢ Πταισματοδικεῖου! Καὶ τοῦτο ὀνομάζεται ἢ κατὰ τὴν νεοελληνικὴν ἀντίληψιν ἐφαρμογὴ των νόμων.

Τί δὲ σὰς λέγει ἐκεῖνη ἢ διετής ὑπηρεσία τοῦ γραμματέως πολυμελοῦς δικαστηρίου, τοῦ ὑπαλλήλου ἐκείνου, ὅστις κατὰ κανόνα οὐδὲν πράττει, οὐδὲν ἀπολύτως, ἀλλὰ διανέμεται τὰ τυχερὰ—τὰ κατὰ συνθήειαν ὡς εἶπε τὸ Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν—μετὰ τοῦ ἐμπιστοῦ και ἐμπειροῦ ὑπογραμματέως; Κυριωτάτην δὲ ἀσχολίαν ἔχει, νὰ κατατρώγῃ ἀγωνιωδῶς τὰς εἰδήσεις των ἐφημερίδων, μήπως ἐπικεῖται ἢ πτώσις τῆς Κυβερνήσεως, ὅτε ἀσφαλῶς θὰ ἀπολυθῇ. Ποῖαν, πρὸς Θεοῦ, δύναται νὰ ἔχῃ οὗτος ἐμπειρίαν περὶ τὴν ἐφαρμογὴν των νόμων;

Ἄλλὰ και ὁ Εἰρηνοδίκης ἐπὶ διετίαν, ἔστω μὴ εὐρίσκόμενος διαρκῶς ἐν ὁδοιπορίᾳ, ὡς ἐκ των ἀλλεπαλλήλων μεταθέσεων, τίνα ἐμπειρίαν θὰ ἔχῃ, διότι ἐφήρμοσεν ὀρισμένας τινὰς διατάξεις ἐπὶ

υποθέσεων απλών και στοιχειωδών; Δυναμέθα δὲ πρὸς τούτῳ νὰ εἰπωμεν, ὅτι, ἐὰν δὲν ὑπέστη ἀλλεπαλλήλους μεταθέσεις, τοῦτο σημαίνει ἐνίοτε ἢ πολλακίς ὅτι ὑπῆρξε προθυμώτατα τὴν ἀχρεΐότητα ἐνὸς κόμματος καὶ ἐπομένως πᾶν ἄλλο ἢ προσόντα ἔχει δικαστοῦ.

Ταῦτα περὶ τῶν προσόντων.
Καὶ ἔλθωμεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ διαγωνισμοῦ. Ἴδου πῶς ἔχει τὸ ἐκτελεστικὸν τοῦ νόμου Διάταγμα:

« Ἄρθρ. 6. Αἱ ἐξετάσεις εἰσὶν ἰδίως πρακτικαί, γίνονται δὲ ἐγγράφως καὶ προφορικῶς, ἐκλεγομένων τοιούτων θεμάτων ἐκ τῶν κατὰ τὸ ἐπόμενον ἄρθρον κλάδων τοῦ δικαίου, ὥστε νὰ ἐκτιμᾶται ἰδίως ἢ ἰκανότης τοῦ ὑποψηφίου πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν νόμων.»

« Ἄρθρ. 7. Ὁ διαγωνισμὸς συνίσταται εἰς δοκιμασίαν ἐπὶ:

- α') τοῦ ἰσχύοντος παρ' ἡμῶν ἀστικοῦ δικαίου
- β') τῆς πολιτικῆς δικονομίας
- γ') τοῦ ἐμπορικοῦ δικαίου
- δ') τοῦ ποινικοῦ νόμου καὶ
- ε') τῆς ποινικῆς δικονομίας.»

Καὶ περὶ τοῦ νόμου τῶν νόμων; Τοῦ Συντάγματος δηλαδὴ; Οὐδέν. Διότι δὲν εἶνε ἀνάγκη ὁ Ἕλληνας δικαστὴς νὰ μελετήσῃ καὶ νὰ αἰσθανθῇ καὶ νὰ ἐμπνευσθῇ ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς ἐννοίας τῶν διατάξεων ἐκείνων, ἅς ἐπέβαλεν ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἰδιοκτησίαν, αἵτινες περιέχουν τὰ δόγματα τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τῶν δικαιωμάτων τῆς Κοινῆς Γνώμης ἐπὶ τὴν πλήρη καὶ πραγματικὴν δημοσιότητα τῶν δικαστικῶν συζητήσεων, ἐπὶ τὴν πλήρη καὶ πραγματικὴν αἰτιολογίαν τῶν δικαστικῶν ἀποφάσεων. Δὲν εἶνε ἀνάγκη ὁ Ἕλληνας δικαστὴς νὰ γινώσκῃ τὸν Νόμον ἐκεῖνον, ὅστις καθιστᾷ ἄκυρον πᾶσαν ἄλλου νόμου διάταξιν ἀντικειμένην αὐτῷ.

Καὶ ὅταν δὲν ἔλαβε τοῦτο ὑπ' ὄψιν ὁ κομπογιαννίτης τοῦ Διατάγματος, βεβαίως δὲν ἔχομεν τὴν ἀξίωσιν, νὰ σκεφθῇ περὶ διοικητικοῦ δικαίου—καθ' ὅσους χρόνους τὸ λεγόμενον ἀμφισβητούμενον διοικητικὸν ἐξακολουθεῖ νὰ ἰσχύῃ παρ' ἡμῶν. Δηλαδὴ καὶ ἐν ἄλλοις λόγοις, ὁ Ἕλληνας δικαστὴς δὲν ὑποχρεοῦται νὰ γινώσκῃ ποία τις εἶνε ἢ Πολιτεία, ἐν ὀνόματι τῆς ὁποίας θ' ἀπονέμῃ τὸ δίκαιον, νὰ γινώσκῃ τὸ πνεῦμα καὶ τὴν θέλησιν αὐτῆς, νὰ γινώσκῃ, ὅπως διακρίνῃ μὴ ὅπως τις ἀντικηται εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Πολιτείας καὶ εἰς τὴν θέλησιν αὐτῆς.

« Αἱ ἐξετάσεις εἰσὶν ἰδίως πρακτικαί. Ποίαν ἐννοίαν ἔχει ἐκεῖνο τὸ «ἰδίως»; Βεβαίως ὅτι εἶνε καὶ ὀλέγον θεωρητικαί. Πόσον; Ὀλίγον!

« Γίνονται δὲ ἐγγράφως καὶ προφορικῶς ». Καὶ βαθμολογοῦνται βέβαια ὁμοίως τὰ γραπτὰ, ὅπου οἱ διαγωνιζόμενοι ἐξετάζονται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ θέματος, πρὸς τὰ προφορικά, ὅπου ὁ μὲν ἐξετάζεται περὶ «ἐκχωρήσεως» καὶ ὁ δὲ περὶ «συνεισφοράς», ὁ μὲν περὶ «τοῦ δικαίου, ὅπερ ἐκάνονισεν ἢ Νεαρά 115» καὶ ὁ δὲ περὶ «ἀναγνωρίσεως». Τὸ ἀποτέλεσμα; Ἀναπόφευκτον μάλιστα ὅπου τόσον εὐρὺ ἀνοίγεται στάδιον διὰ τὴν ἀπαράμιλλον νεοελληνικὴν εὐφυΐαν. Τὰ γραπτὰ κατέστησαν ἀπλόως καὶ κωμικὸς τύπος. Καὶ τοιοῦτοτρόπως διὰ τῶν προφορικῶν καὶ μόνον τῶν προφορικῶν, εἰσάγομεν εἰς τὴν ἀσφάλειαν τῆς δικαστικῆς ἰσοδότητος τοὺς συγγενεῖς μας, τοὺς φίλους μας, τοὺς ἐπιβεβλημένους ὑπὸ τούτου καὶ ὑπὸ ἐκείνης. Βαθμολογοῦμεν ἐπὶ δελτίων, «ἢ ἐπιτροπὴ ἐκτιμᾷ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐγγράφων καὶ προφορικῶν ἐξετάσεων» καὶ «Μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐργασίας ταύτης τὰ δελτία καταστρέφονται!»

Καὶ οὕτω ἐπικυνώθησαν αἱ τάξεις τῶν δικαστῶν κατὰ τὸ μέγιστον μέρος ἐκ δύο ἐπαρχιῶν. Καὶ ἐγένετο καὶ εἶνε δικαστὴς ὁ ἐρωτηθεὶς, «δύναται τις νὰ παραιτηθῇ τῆς ἐνστάσεως τοῦ δόλου;» καὶ ἀπαντήσας, «βεβαίωτατα, διότι ὁ ἀμοιβαῖος δόλος συμψηφίζεται!» Καὶ ἐγένετο καὶ εἶνε δικαστὴς ὁ παραπονούμενος πρὸς ἕνα τῶν ἰδρυτῶν τῆς «Δικαιοσύνης» κατὰ τοῦ ὁραίου συγγράμματος τοῦ κ. Ζέπου «τὰ Βασιλικά», ὅστις ὅμως, ὁ εὐλογημένος, τὸ ἔχει γράψῃ εἰς ἀρχαίαν γλῶσσαν! Καὶ ἐγένετο καὶ εἶνε δικαστὴς, ὁ ἐπιμένων ἡμέραν τινα, ὅτι τὸ Ρωμαϊκὸν Δίκαιον περιέχει διατάξεις ἀποκλειστικῶς τοῦ ἀστικοῦ δικαίου, εἶνε

δηλαδὴ ἀπλοῦστατα εἰς ἀρχαῖος ἀστικὸς κώδικε! Καὶ διηγείτο ἡμέραν τινα δικαστὴς περὶ συναδέλφου του, ὅτι ἀδυνατεῖ, νὰ ἐννοήσῃ, πῶς εἶνε δυνατόν νὰ ὑποβληθῇ μὴνυσις ψευδῆς! Ἡ περιφρόνησις τοῦ νόμου, ἢ καταπάτησις τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἠθικῆς ὑπῆρξαν ἢ πηγὴ τοῦ σταδίου τῶν!... Καὶ ἐντὸς ὀλίγου θὰ κρίνωσι περὶ ὑποθέσεων πολυπλοκωτάτων ἐν μέσῳ ἰσχυρισμῶν σφοδρῶς συγκρουομένων καὶ πληθῶς ἐπιχειρημάτων δικηγόρων τεχνικωτάτων καὶ ἐνίοτε σφωτάτων. Καὶ θὰ γένωνται ἀνακριταὶ πολλακίς ἐγκληματικῶν πράξεων ἀπαιτουσῶν φιλοσοφικὴν περίνοιαν καὶ ψυχολογικὴν διορατικότητα, εὐρεῖαν δὲ καὶ βαθεῖαν κοινωνικὴν ἐμπειρίαν, πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν διορισάντων αὐτοὺς δικαστὰς, ὑπ' ἐκείνων ἔτι, οἵτινες θὰ προγάγῃσιν αὐτοὺς εἰς προέδρους καὶ ἐφέτας. Δὲν ἀρνούμεθα ἡμεῖς τὰς ἐξαιρέσεις, ἀλλὰ θὰ εἰπωμεν περὶ αὐτῶν κατωτέρω.

Ἄλλ' ἐπανεῖθωμεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ διαγωνισμοῦ.

(Ἀκολουθεῖ)
ΕΥΣΤΡΑΤΙΟΣ ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ

Αἱ στήλαι τῆς «Δικαιοσύνης» εἶνε εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς δικηγόρου, δικαστοῦ ἢ ἄλλου δικαστικοῦ προσώπου, εὐρισκομένου εἰς τὴν ἀνάγκην ἢ ἐπιθυμοῦντος νὰ ἀνακινήσῃ πᾶν ἐν γένει ζήτημα σχετιζόμενον μετὰ τὴν ἀπονομὴν τοῦ δικαίου.

Ὅσον δήποτε καὶ ἂν εἴμεθα τῆς γνώμης ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ μεταθῶν τὸν ἰητήρα τῆς πολιτείας, ἢ ἐν τῷ μέσῳ στόχησεν ὑπὸ πᾶσιν ὁμοίωσιν ὡς ἐποφιν, δὲν δύναμέθα ἢ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἢ ἀνακινήσῃ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τὴν τόσῃ μάλιστα στενήν ὄψιν ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεκινήθη, ὑπῆρξεν ἀτυχεστάτη. Ἐλεγχοῦν ἐν τῇ Βουλῇ τῆς δράσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡς σώματος εἴτε τὴν δικαιοσύνην καλουμένου νὰ ἀπονεύμῃ εἴτε τὴν Πολιτείαν νὰ υποδοθῆσθαι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰδιαιτέρας δικαιοδοσίας ἢν οἱ κατ' ἰδίαν νόμοι τῷ ἀπονέμου, τὸν ἐννοοῦμεν, τὸν θεωροῦμεν δ' ἴσως καὶ ὡς ἀπαραίτητον. Ἐλεγχοῦν ὅμως ἔχοντα ὡς ὀρηκτῆριον εἰδικὴν ὑπόθεσιν, ἐκκρεμῆ ἢ μέλλουσαν νὰ καταστῇ ἐκκρεμῆς ἐν τῷ ἀνωτάτῳ ἡμῶν τούτῳ δικαστηρίῳ ἢ ἐν οἰφδήποτε ἄλλῳ κατωτέρῳ, τὸν θεωροῦμεν ἄνευ ὑπερβολῆς ὡς ὀλέθριον. Ἐνεκα τούτου, ἂν ἄτοπον ἐχαρακτηρίσαμεν τὴν ὑπὸ τὰς γνωστὰς περιστάσεις ἀκαιρον πολιτειολογίαν τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν δικαστηρίου, ἀσυγκρίτως ἀτοπωτέραν αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὀνομάσωμεν τὴν ἐν τῇ Βουλῇ τόσον στενοῦ ἂν μὴ τόσον προσωπικοῦ ὀρίζοντος συζήτησιν τῆς ληξάσης ἐβδομάδος.

Ὅσον δήποτε καὶ ἂν εἴμεθα τῆς γνώμης ὅτι ὁ κ. Πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου, ὁ μεταθῶν τὸν ἰητήρα τῆς πολιτείας, ἢ ἐν τῷ μέσῳ στόχησεν ὑπὸ πᾶσιν ὁμοίωσιν ὡς ἐποφιν, δὲν δύναμέθα ἢ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἢ ἀνακινήσῃ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῆς Βουλῆς, ὑπὸ τὴν τόσῃ μάλιστα στενήν ὄψιν ὑπὸ τὴν ὁποίαν ἀνεκινήθη, ὑπῆρξεν ἀτυχεστάτη. Ἐλεγχοῦν ἐν τῇ Βουλῇ τῆς δράσεως τοῦ Ἀρείου Πάγου ὡς σώματος εἴτε τὴν δικαιοσύνην καλουμένου νὰ ἀπονεύμῃ εἴτε τὴν Πολιτείαν νὰ υποδοθῆσθαι ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἰδιαιτέρας δικαιοδοσίας ἢν οἱ κατ' ἰδίαν νόμοι τῷ ἀπονέμου, τὸν ἐννοοῦμεν, τὸν θεωροῦμεν δ' ἴσως καὶ ὡς ἀπαραίτητον. Ἐλεγχοῦν ὅμως ἔχοντα ὡς ὀρηκτῆριον εἰδικὴν ὑπόθεσιν, ἐκκρεμῆ ἢ μέλλουσαν νὰ καταστῇ ἐκκρεμῆς ἐν τῷ ἀνωτάτῳ ἡμῶν τούτῳ δικαστηρίῳ ἢ ἐν οἰφδήποτε ἄλλῳ κατωτέρῳ, τὸν θεωροῦμεν ἄνευ ὑπερβολῆς ὡς ὀλέθριον. Ἐνεκα τούτου, ἂν ἄτοπον ἐχαρακτηρίσαμεν τὴν ὑπὸ τὰς γνωστὰς περιστάσεις ἀκαιρον πολιτειολογίαν τοῦ κ. Προέδρου τοῦ ἀνωτάτου ἡμῶν δικαστηρίου, ἀσυγκρίτως ἀτοπωτέραν αἰσθανόμεθα τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὀνομάσωμεν τὴν ἐν τῇ Βουλῇ τόσον στενοῦ ἂν μὴ τόσον προσωπικοῦ ὀρίζοντος συζήτησιν τῆς ληξάσης ἐβδομάδος.

Κωμικώτερον ρόλον δὲν ἦτο εὐκόλως νὰ ὑποδοθῆ τις ἐν αἰθούσῃ δικαστηρίου ἀπὸ τὸν ρόλον ὃν κατὰ τὴν παρελθούσαν ἐβδομάδα ἐπαιξεν ἢ πτωχὴ μας ἢ νομοθεσία ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Πλημμελειοδικείου Ἀθηνῶν κατὰ τὴν δίκην τῆς ἐξουβρίσεως διὰ τηλεφώνου, περὶ ἧς ὁ ἐκ τῶν ἰδρυτῶν τῆς ἐφημερίδος ἡμῶν κ. Π. Λαγοπάτης γράφει εἰδικώτερον ἐν ἑτέρῳ στήλῃ. Φαντασθῆτε νομοθεσίαν ἀγνοοῦσαν τελείως τὸν περὶ ἀσφαλείας τῆς ζωῆς θεσμὸν, μὴδὲ ἰδέαν ἔχουσαν περὶ τῶν συμβάσεων μετ' ἀορίστου προσώπου, στερου-

μένην πάσης εἰδήσεως περὶ τῶν νέων θεωριῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ὁποίων ὄλη ἢ ποινικὴ ἐπιστήμη καὶ ἢ ποινικὴ νομοθεσία καὶ ἢ δημοσιονομία, τῶν ἄλλων πάντοτε κρατῶν, ἀνεσυντάχθη, νομοθεσίαν ἀρνούμενη τοὺς λόγους τοῦ διαζυγίου ἀπὸ τὸν μακαρίτην Λέοντα, καλουμένην ἐξαίφνης νὰ λύσῃ ζητήματα ἀναφυόμενα ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ τηλεφώνου!

Φαντασθῆτε παρακαλοῦμεν πρὸς στιγμήν τὴν θέσιν μιᾶς τοιαύτης δυστυχισμένης νομοθεσίας καὶ ἂν ἔχετε τὸ ψυχικὸν θάρρος μὴ τὴν συγχωρεῖτε.

Ἀπησχόλησε καὶ τοῦτο ἀκόμη τοὺς βουλευτῆρας μας, ἂν ἢ στατιστικὴ τῶν ἐγκλημάτων διὰ τὸ ἔτος 1907, ἢν κατὰ τῆρτισε τὸ

Περὶ στατιστικῆς... οὐκίς Ἀρχηγεῖον τῆς χωροφυλακῆς, εἶνε εἰλικρινῆς, ἢ ἂν ἀποτελεῖται ἀπὸ εἰκονικοῦ ἀριθμοῦ ἐλαττωθέντας κατὰ τὸ τρίτον ἢ καὶ τὸ ἡμισυ ἐν ταῖς κατ' ἰδίαν ἀστυνομικαῖς περιφερείαις, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ παραστῇ φαινομενικῶς ἀνθηρὰ ἢ δημοσία ἡμῶν ἀσφάλεια. Ἡμεῖς δεχόμεθα εὐχαρίστως τόσον ὅτι ἢ στατιστικὴ αὕτη εἶνε εἰλικρινῆς ὅσον καὶ ὅτι εἶνε εἰκονικὴ, ἀφοῦ πρακτικὸν ἀποτέλεσμα δὲν ἔχει τις νὰ ἀναμείνῃ οὔτε ἀπὸ τὴν μίαν περιπτώσιν οὔτε ἀπὸ τὴν ἄλλην.

Πορίσματα γενικώτερα ἐκ τῶν ἀριθμῶν εἴτε τῶν ἐγκλημάτων, εἴτε τῶν ἐργασιῶν τῶν δικαστηρίων, εἴτε τῶν μεταθέσεων, εἰργάσθη τις ποτε νὰ συναγάγῃ; Ὅταν τοιοῦτου εἶδους ἐργασία οὐδὲ ὡς ἀπόπειρα ἐπεχειρήθη ποτέ, τί σημασίαν δύναται νὰ ἔχῃ ὅτι εἰς τινὰ γωνίαν τοῦ Ὑπουργείου τῆς Δικαιοσύνης ἢ καὶ τῶν Ἐσωτερικῶν θὰ ριφθῶσι καὶ διὰ τὸ ἔτος 1907 τόσοι ἢ τόσοι ψευδεῖς ἢ ἀληθεῖς ἀριθμοὶ ἐκδηλοῦντες τὰ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐγκλήματα;

Ἡ μελέτη τοῦ ἐν Ἄρτῃ Εἰρηνοδίκου κ. Ἰωάν. Α. Οἰκονομίδου, ἢν ἐν συνεχείᾳ ἐδημοσιεύσαμεν εἰς τὰ τρία τελευταῖα φύλλα, τὸ

Μία μελέτη τελευταῖον δὲ ταύτης μέρος παραθέτομεν σήμερον, εἶνε ἀξία πάσης προσοχῆς διὰ τὸ πρακτικώτατον ζήτημα ὑπερ ἀνακινεῖ καὶ τὸ ὅποιον ὁ γράφων, χειρισθεὶς ὑπὸ ὄλας του τὰς ὕψεις, δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι τὸ ἐξήντησε, μὴ καταλιπὼν οὐδὲ ἐν σημείον ἀμφίβολον ἀλλὰ καὶ οὐδὲ ἐν ἐπιχειρήματι τῆς ἀντιθέτου ἐκδοχῆς ἄτρωτον. Τὸ ἔτι δὲ παρήγορον εἶνε ὅτι ὁ οὕτω γράφων καὶ τόσας ἐπιδεικνύων τῆς ὄλης ἡμῶν νομοθεσίας γνώσεις εἶνε Εἰρηνοδίκης, εἰς ὃν ἢ πολιτεία, μεθ' ὅλον τὸν κατὰ τοῦ σώματος τούτου ἀμείλικτον πόλεμον, ὃν ἔκπαλαι ἔχει κηρύξει, δὲν κατώρθωσε νὰ ἐμπνεύσῃ τὴν ἀπογοῆτευσιν.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΕΚ ΤΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΞΟΥΒΡΙΣΙΣ ΔΙΑ ΤΗΛΕΦΩΝΟΥ

Ἡ μεταβολὴ τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν ἐκ τῶν προσδῶν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῶν ποικίλων ἐφευρέσεων προάγουσι καθ' ἐκάστην πλεῖστα ζητήματα δικαίου, ἀφορῶντα κυρίως εἰς τὴν ἐπάρακειαν τῶν καθεστηκότων νόμων καὶ δίδουν ἀφορμὴν εἰς γένεσιν ποινικῶν ἰδίᾳ δικῶν, αἵτινες διὰ τὸ πρωτοφανές τοῦ θέματος προκαλοῦν εὐλόγως τὴν προσοχὴν.

Τελευταῖον εἴχομεν μίαν τοιαύτην δίκην ἐν τῷ ἐνταῦθα Πλημμελειοδικεῖῳ ἀναφερομένην εἰς ἐξουβρίσιν διὰ τηλεφώνου.

Δὲν δύναται ν' ἀμφισβητηθῇ σοβαρῶς ὅτι χωρεῖ κατ' ἀρχὴν ἐξουβρίσιν διὰ τηλεφώνου, χαρακτηριστέα προφανῶς ὡς διὰ λόγου γενομένη. Τὸ τηλεφῶνον εἶνε μέσον ἐξουδετεροῦν τὴν ἀπόστασιν διὰ τὴν προφορικὴν συνεννόησιν, κατ' ἀκο-

λουθίαν, ἐφ' ὅσον αὕτη παρίσταται ἐκτελουμένη, δι' οἰουδήποτε τρόπου, οὐδὲν ἐγειρεται ζήτημα περὶ τοῦ δυνατοῦ ἐξουβρίσεως διὰ τηλεφώνου.

Ἄλλ' ἢ ἐξουβρίσιν προϋποθέτει θετικὴν πρᾶξιν περιέχουσαν τὴν δήλωσιν ὡς πρὸς τινὰ, ὅτι δὲν εἶνε ἄξιος τῆς τιμῆς, ἧς δικαιοῦται ν' ἀπολαύῃ ὡς πολίτης ἢ ὡς ἄνθρωπος, μὴ δυναμένη νὰ ἐπεκταθῇ καὶ εἰς ἐξαναγκασμὸν τῆς περὶ τοῦ ἄλλου προσωπικῆς γνώμης, διότι τοῦτο ἀντιθετικὸν εἰς τὴν ἐμφυτον ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως. Ἐντεῦθεν ἐπεται, ὅτι ἐξουβρίσιν δὲν χωρεῖ κατ' ἀγνώστου διὰ τὸν ὑβριστὴν προσώπου. Ὁ καθ' ὑπαρξίν ἀγνώστος δὲν δύναται νὰ ἢ ὑποκειμένου δικαιομάτων τιμῆς, ὥστε ἐν θετικῇ προσβολῇ τούτων νὰ καταστῇ ἀντικείμενον ἐξουβρίσεως. Τῆς ἀρχῆς ταύτης συνέπειαι εἶνε, ὅτι κατὰ τὰς ἀπροσδοκῆτους συναντήσεις δύο ἀγνώστων ἀλλήλοισι προσώπων διὰ τηλεφώνου αἱ ἐκ τινος κακεντρεχοῦς ἐμφύτου οὐχὶ σπανίως ἢ ἐξ ἄλλης αἰτίας διαμειβόμεναι ἐξουβριστικαὶ φράσεις δὲν συνιστῶσι τὸ ἀδικηματῆς ἐξουβρίσεως.

Ἐκ τοῦ κανόνος δὲ, ὅτι ἢ τιμωρητὴ ἐξουβρίσιν δὲν ἐκτείνεται πέραν τῶν θετικῶν ἐκδηλώσεων περιφρονησεως ἢ χλευασμοῦ πρέπει ὡσαύτως νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ διὰ τηλεφώνου ὁμιλῶν, ἐφ' ὅσον ἀγνοεῖ, ὅτι ἀκούεται, καὶ ἂν ἐκτραπῇ εἰς ὕβριν δὲν ὑπόκειται εἰς ποινικὰς εὐθύναις, διότι ἢ χλευαστικὴ ἐκδήλωσις, ἐφ' ὅσον δὲν ἀπευθύνεται πρὸς τρίτον—ἀδιάφορον ἂν τὸν ἀμέσως ὑβρίζομενον ἢ ἄλλον—οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ μονόλογος, δυναμένη νὰ ἔχῃ ὡς αἰτίαν νευρικότητα ἢ φλαυρίαν, δι' ἢ πρὸς τὴν ἰδίαν συνειδήσιν μόνον ὀφείλει τις εὐθύναις.

Ταῦτα ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν ἐκδικασθεῖσαν κατ' ἐρήμην ὑπόθεσιν, ἣτις ὡς ἐγνώσθη ἡμῖν, ἀποβαίνει ἐξεταστέα ὑπὸ τοιαύτας ἐπόψεις. Διότι κατ' αὐτὴν κατηγορεῖτό τις, ὅτι εἰκάζων, ὅτι, ἤκουστο παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ τηλεφωνικοῦ κέντρου, οἵτινες εἰς ὑπηρεσιακῆς ἀνάγκης λαμβάνουν ἐνίοτε γινῶσιν τῶν διαμειβομένων μεταξὺ τῶν συνδρομητῶν συνεννοήσεων, ὑβρίζον αὐτοὺς, εἶχε δὲ ζήτησιν νὰ συγκοινωνήσῃ πρὸς τὴν ἀγνώστον αὐτῷ πρόσωπον, παρ' οὗ ἔτι δὲν εἶχε λάβει ἀπάντησιν εἰς τὴν πρόσκλησίν του καὶ συνεπῶς δὲν ἐγνώριζεν, ἂν παρ' αὐτοῦ ἀκούεται. Ἀκριβῆ ἐπὶ τῶν γεγονότων γνώμην δὲν δύναμέθα νὰ ἔχωμεν, μὴ ἀκουσθέντος τοῦ κατηγορουμένου. Ἄλλ' ἐφ' ὅσον γενικῶς τὸ θέμα ἐνδιαφέρει ταῦτα μόνον τὰ ζητήματα ἐκ τῆς ὑποθέσεως ταύτης προκύπτουν, περὶ ὧν συμπερασματικῶς ὅλως ἐν τοῖς ἀνωτέρω διελάβομεν, διότι καὶ τούτων ἢ λεπτομερῆς ἔρευνα, πολλῶν δὲ μάλλον ἢ καθόλου τῆς διὰ τηλεφώνου ἐξουβρίσεως ἐπιστημονικὴ ἐξέτασις ἀποτελοῦν ἀντικείμενον συστηματικῆς μελέτης.

Τὸ κατηγορητήριον—περιττὸν νὰ τὸ εἰπωμεν—ἔχει πολὺ ἀφελῶς ὡς πρὸς ὄλας αὐτὰς τὰς σχολαστικότητας. Χαρακτηρίζεται τὴν πρᾶξιν ἀπλοῦστατα ἐξουβρίσιν δημοσίων ὑπαλλήλων διὰ ὄνειδιστικῶν λέξεων καὶ... κινήματων καὶ ἀπειλῶν. Καί, μὰ τὸν Γέλωτα, δὲν ἔχει ἄδικον. Εἰς ὑβρίζων δὲν δύναται νὰ νοηθῇ ἀγαλματωδῶς ἰστάμενος. Κάμει καὶ κινήσεις καὶ μάλιστα νευρικωτάτας. Καὶ ἰδοὺ τὰ κινήματα.

Πολ. Λαγοπάτης

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑΣ ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΩΝ

ὑπὸ τοῦ κ. ἸΩΑΝ. Α. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Εἰρηνοδίκου ἐν Ἄρτῃ

Τὴν τῶν ἀντιδοξούντων ἐκδοχὴν ἀποκρούουσιν οἱ τοῦ ἀστικοῦ δικαίου ἐρμηνευτικοὶ κανόνες, ἐφαρμοσίμοι πρὸς ἐρμηνεύειαν καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης διατάξεως (Κ. Κωστῆ Ποιν. Ν. Τόμ. Α' § 16). Κατὰ τὸ ἀπὸ ἐλάσσονος εἰς τὸ μέγιστον

